

8-11-2015 Antonius van Padua

+ Welkom op deze 32^e zondag door het jaar, die ook Willibrord zondag wordt genoemd, en waarop speciale aandacht wordt gevraagd voor de oecumene. De combinatie Willibrord en oecumene is er niet zomaar. Meer dan dertien eeuwen geleden bracht Willibrord het christelijk geloof naar onze streken, niet om verdeeldheid te zaaien, maar om een weg te wijzen voor een leven volgens het evangelie. Oecumene komt van het Griekse woord *oikoumene*, de hele bewoonde wereld. De oecumenische beweging is erop gericht dat alle christelijke richtingen die in de loop van de tijd uit elkaar gegroeid zijn en soms elkaar te vuur en te zwaard hebben bestreden elkaar weer leren kennen, naar elkaar toegroeien en samenwerken. Hoe raak je weer, zoals eigenlijk altijd de bedoeling is geweest, vertrouwd met elkaar en bereid om gezamenlijk het evangelie te beleven en uit te dragen? Als we die vraag voorleggen aan de Schriftlezingen in deze viering, kunnen we ons laten inspireren door een paar grondregels die voor alle christenen gelden. Laat vastgeroeste patronen los, wees goed voor elkaar en doe dat van binnenuit; laat je niet verleiden door valse motieven. Laten we een oecumenisch 'Heer, ontferm U' zingen.

Heer, ontferm U

Gloria

Gebed

Eeuwige, voor kleine mensen bent U bereikbaar, de rechtelozen neemt U in bescherming. Wij vragen U: geef ons de eenvoud van hart om elkaar te helpen als we hulp nodig hebben. Schenk ons de moed om met elkaar te delen wat U ons hebt toevertrouwd. Wij vragen U dat door Jezus, Uw zoon, onze broeder. Amen

1 Kon. 17: 10-16

Marcus 12: 38-44

Overweging

'Kunnen loslaten' is een belangrijk talent, dat in de bijbel steeds opnieuw naar voren komt. De zojuist gelezen verhalen vertellen over twee weduwen die dit talent in huis hebben. Hun benaming 'weduwe' geeft al aan dat ze een partner hebben moeten loslaten. Ze zijn niet alleen hun partner kwijt, maar zitten bovendien onder de armoedegrens. Toch geeft de weduwe uit Serafat aan de profeet Elia wat ze voor die dag nog aan meel en olie over heeft. De weduwe uit Jeruzalem gooit haar laatste muntjes in de offerkist bij de tempel. Deze twee vrouwen zijn voorbeeldig in het talent van kunnen loslaten. Waarom voorbeeldig? Ze hebben heel veel moeten loslaten; maar dat is een basiservaring die altijd en overal iedereen overkomt: tenslotte moet je alles loslaten. De twee weduwen vallen echter niet in eerste instantie op omdat ze zoveel moeten loslaten. Ze kunnen ook loslaten. Dat is een talent, een kunst die levenslang oefening vergt.

Loslaten hoort bij het leven vanaf de eerste ademhaling tot de laatste. Kijk maar naar het lichaam. Het is voortdurend onderhevig aan verandering. Er is doorlopend sprake van opbouw en afbraak, van ontstaan en vergaan. Elke dag sterven honderdduizenden cellen af en worden cellen van eenzelfde aantal en soort aangemaakt. Begin en einde wisselen elkaar af, met dien verstande dat het einde tenslotte op winst komt; fysiek is een mens tot loslaten veroordeeld.

Voor niemand van ons zal het moeilijk zijn uit eigen ervaring gebeurtenissen op te roepen die te maken hebben met loslaten, het verlies van allerlei zaken die wij ooit als een fysieke vanzelfsprekendheid beschouwde: het verlies van je haar, niet zo goed meer kunnen zien, slechter gaan lopen, een verminderend geheugen. Wij kennen al de soorten van verlieservaring die ons dwingen steeds opnieuw de eigen positie te bepalen. Het verlies van een dierbare, van werk, het verlies van oude zekerheden, het verlies van een plek (een land, een wijk) waar je thuis was.

Moeten loslaten hoort bij ons bestaan. Kunnen loslaten is een kunst die levenslang oefening vergt. Inderdaad, kunnen loslaten is een kunst, want het veronderstelt dat je bij alles wat je verliest, niet blijft zitten met het gevoel alles kwijt te raken, alleen maar slachtoffer te zijn. In het proces van loslaten hoeven wij niet alleen passief slachtoffer te zijn. Wij kunnen daarin ook, en steeds meer, onszelf worden. Dat zouden we kunnen leren van de twee weduwen uit de bijbel van wie wij vandaag een glimp opvangen. 'Wie geeft wat hij heeft, is waard dat hij leeft'.

Dit geldt niet alleen voor individuen, maar ook voor groepen. Deze zondag van de oecumene zegt ons dat kerken niet krampachtig moeten vasthouden aan wat ze hebben, niet zweren bij het eigen gelijk, – want zo zijn ze niet vrij om verbonden te leven met anderen. Zo zijn ze niet goed uitgerust om mee te werken aan een bewoonbare wereld.

De mate waarin het lukt een betrouwbare richtlijn te vinden in het leven, hangt voor een belangrijk deel af van het aanwezige vermogen tot loslaten. In heel het leven is er een spanning tussen vasthouden en loslaten, tussen beheersen en laten gebeuren, tussen behoud en overgave, tussen eigen gelijk en dialoog. De ontwikkeling tot volwassenheid, steeds meer jezelf worden, veronderstelt de kunst van 'ontzeling' (zoals mystici dat wel genoemd hebben), leren loslaten om de eigen ziel te ontdekken, datgene wat een mens ten diepste eigen is.

Twee weduwen van eeuwen her gaan ons vandaag voor in die levenskunst.